

รายงานการประชุมสัมมนา President Forum
วันที่ ๒ - ๓ มีนาคม ๒๕๖๖
ณ โรงแรมโนโวเทลมารีน่า ศรีราชา แอนด์ เกาะสีซัง จังหวัดชลบุรี

๑. ประเด็นหารือ/เรื่องการมีส่วนร่วม

การประชุมสัมมนา President Forum มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดเวทีหารือระหว่างรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (รมว.อว.) ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ กับอธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและในกำกับของรัฐ อธิการบดีสถาบันอุดมศึกษาเอกชน และผู้บริหารระดับสูงของกระทรวง โดยมุ่งหวังให้เป็นพื้นที่ในการหารือความร่วมมือและสร้างความเข้าใจร่วมกันในการถ่ายทอดนโยบายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพที่ชัดเจนและมองภาพใหญ่ ภาพรวมและความเชื่อมโยงที่มีจุดหมายร่วมกัน รวมถึงการสานพลังและสานสัมพันธ์ในการขับเคลื่อนการอุดมศึกษาอย่างมีความหมาย

๒. สรุปข้อมูลผู้เข้าร่วม/ผู้มีส่วนร่วม

(๑) ศาสตราจารย์พิเศษ ดร. เอนก เหล่าธรรมทัศน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๒) ดร.ดนุช ตันเทอดทิตย์ เลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๓) ศาสตราจารย์ นายแพทย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๔) ศาสตราจารย์ ดร. ศุภชัย ปทุมนากุล รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๕) รองศาสตราจารย์ ดร. พาสีทิพย์ หล่อธีรพงศ์ รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

(๖) นางสาวสุณีย์ เลิศเพียรธรรม หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวง

(๗) ดร. จันท์เพ็ญ เมฆาอภิรักษ์ ผู้ตรวจราชการกระทรวง

(๘) ผู้บริหารหน่วยงานในสังกัดกระทรวง

(๙) ผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษาของรัฐและในกำกับของรัฐ

(๑๐) ผู้แทนจากหน่วยงานในกำกับกระทรวง อว.

(๑๑) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ๑๙ แห่ง สถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ ๘ แห่ง และสถาบันอุดมศึกษาเอกชน ๒๖ แห่ง

๓. สรุปประเด็นสำคัญ/ประเด็นหารือ/ผลจากการมีส่วนร่วม

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ปาฐกถาพิเศษเรื่อง “โลกที่เปลี่ยนไปกับพลังใจของผู้นำ” โดยมีสาระสำคัญสรุปว่า มหาวิทยาลัยทุกแห่งของไทยนับว่าประสบความสำเร็จมากหากแต่ในสภาวะการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะในยุคที่เรียกว่า “Disruption” ทำให้ไม่สามารถ

พอใจเพียงความสำเร็จในอดีตได้ มหาวิทยาลัยต้องเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศอย่างจริงจัง โดยได้มอบนโยบายและทิศทางการดำเนินงาน ดังนี้

๑) มุมมองในอนาคตและวิสัยทัศน์ในการทำงาน

ประการที่ ๑ ทำให้ประสบความสำเร็จ ต้องทำอะไรที่เกิดผลสำเร็จที่ชัดเจนเป็นรูปธรรม โดยใช้ตัวชี้วัดสำคัญ (Super KPI) เพียงไม่กี่ตัว ที่สามารถบ่งชี้ได้ว่าเมื่อสำเร็จแล้วมีผลอะไร

ประการที่ ๒ ทำไว้ในแต่ละเรื่องถ้าคิดว่าเรื่องนี้ดี ขอให้ดำเนินการขับเคลื่อนทันที

ประการที่ ๓ ทำมาก โดยใช้กลไกเพื่อเพิ่มผลกระทบให้ได้มากที่สุด เช่น โครงการมหาวิทยาลัยสู่ตำบล (U2T) ที่ขับเคลื่อนไปพร้อมๆ กันทุกตำบลในประเทศ

ประการที่ ๔ ทำอย่างประหยัด งบประมาณไม่ใช่ข้อจำกัด ไม่ว่างบประมาณจะมีอยู่เท่าใด ก็สามารถดำเนินการได้ หากมีความมุ่งมั่นและมีวิธีการที่เหมาะสม

๒) ประเด็นการปฏิรูปที่สำคัญ

๒.๑) การส่งยานอวกาศไปโคจรรอบดวงจันทร์ ได้ประกาศไว้ตั้งแต่ช่วงปีแรกที่ได้รับตำแหน่ง เนื่องจากไปตรวจเยี่ยมหน่วยงานวิจัยของกระทรวง อว. และเล็งเห็นถึงศักยภาพ บัดนี้ การดำเนินการได้มีความก้าวหน้าเป็นลำดับ ล่าสุดมีการหารือความร่วมมือกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ในการร่วมสำรวจอวกาศผ่านโครงการยานอวกาศฉางเอ๋อ ๗ ของจีน เป็นแนวทางการทำงานที่ใช้งบประมาณของไทยน้อย แต่ได้ผลงานระดับโลก เป็นตัวอย่างของการใช้ทางลัดทางเลี่ยงทางเบี่ยงในการทำงานให้สำเร็จ

๒.๒) ตำแหน่งทางวิชาการที่หลากหลายรูปแบบ กระทรวง อว. ปลดล็อกกระบวนการที่ส่วนกลางแล้ว มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งควรดำเนินการให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง โดยอาจตั้งเป้าหมาย ตัวอย่างที่ต้องการจะขอตำแหน่งวิชาการก็รายในแต่ละด้าน เช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสามารถขอตำแหน่งทางวิชาการด้วยการนำผลงานทำให้แก่สังคมชุมชนท้องถิ่นมาเสนอขอได้ หรือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ก็สามารถนำสิ่งประดิษฐ์ หรือนวัตกรรมที่เป็นผลงานมาขอตำแหน่งทางวิชาการได้ ซึ่งหลักการคิดนี้สอดคล้องกับเรื่องการแบ่งประเภท มหาวิทยาลัย กล่าวคือ ต้องการให้มหาวิทยาลัยแต่ละประเภทเก่งในแบบของตนเองไม่ต้องเปรียบเทียบกับ มหาวิทยาลัยประเภทอื่น ๆ และต้องการให้มหาวิทยาลัยทุกประเภทมีจำนวน ศาสตราจารย์ (ศ.) รองศาสตราจารย์ (รศ.) และผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ผศ.) ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

๒.๓) การจัดกลุ่มมหาวิทยาลัย ถือเป็นการพัฒนาและปฏิรูปด้านอุดมศึกษา เพื่อให้มหาวิทยาลัยเป็นเลิศในแบบของตนเอง ดังนั้น สถาบันอุดมศึกษาควรขับเคลื่อนและบริหารจัดการให้เป็นเลิศตามกลุ่มประเภทมหาวิทยาลัยของตนเองให้มากขึ้น

๓) การส่งออกการศึกษาระดับอุดมศึกษาของไทย (Export Higher Education) จากเดิมที่แปลหลักสูตรวิชาจากต่างประเทศมาเป็นภาษาไทย ปัจจุบันเรามีคนที่มีความรู้ความสามารถ และมีแนวทางการศึกษาแบบของไทยที่ไม่เหมือนที่ใดในโลก เราสามารถทำหลักสูตรแบบของไทย แล้วดึงดูดให้ชาวต่างชาติมาเรียน หรือนำหลักสูตรของไทยไปสอนชาวต่างชาติได้ เช่น วิชาการโรงแรมหรือวิชาการบริการแบบไทย ที่มีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนวิชาของตะวันตก นอกจากนั้น เราควรหามาตรการดึงดูดนักศึกษาต่างชาติมาเรียนที่สถาบันอุดมศึกษาไทยให้มากขึ้น

๔) การทำความร่วมมือกับต่างประเทศ โดยใช้จุดเด่นของไทยให้เป็นประโยชน์ เชื่อมโยงความสัมพันธ์กับประเทศที่พัฒนาแล้ว ให้มาร่วมพัฒนาประเทศไทยด้วย และให้ใช้ไทยเป็นฐานในการพัฒนาต่อยอดให้ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศในกลุ่ม CLMV และอาเซียน โดยประเทศไทยเป็น Hub หรือศูนย์กลางในการพัฒนาของภูมิภาคได้ เช่น การเจรจากับประเทศอิสราเอลและสาธารณรัฐประชาชนจีน ที่ รมว.อว. ได้ใช้แนวทางนี้ในการสร้างความร่วมมือทางด้านวิทยาศาสตร์ การดึงดูดนักวิทยาศาสตร์เข้ามาทำวิจัยและพัฒนาประเทศ

๕) บทบาทของอธิการบดี อธิการบดีต้องเป็นสุดยอดนักเรียนรู้อ ที่สำคัญคือต้องเรียนรู้จากงาน และทำการวิจัยด้วยตนเอง หมั่นศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมจากผู้เชี่ยวชาญ นอกจากนั้น เรื่องแผนควรจะต้องดำเนินการเอง เป็นผู้นำที่รู้ทิศทางและแนวทางในการขับเคลื่อนมหาวิทยาลัยไปข้างหน้าด้วยตนเอง ไม่ใช่ให้ลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชาเขียนแผนมาให้ ส่วนเวลาในการทำงานธุรการต้องลดลง หรือมอบให้ผู้อื่นทำ

๖) ความคาดหวังต่อสถาบันอุดมศึกษา สถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำวิจัยเพื่อยกระดับ อุดมศึกษา โดยทำให้เป็นงานของกลุ่มให้มากขึ้น และสอดคล้องกับเป้าหมายของกระทรวง อว. เช่น จะต้องทำให้หน่วยงานของตนเองเป็นหน่วยงานภายใต้กระทรวง อว. ที่เป็นกระทรวงแห่งการพัฒนา ในยุค Disruption มหาวิทยาลัยเอกชนของไทยจะดึงนักศึกษาต่างชาติมาเรียนอย่างไร มหาวิทยาลัยราชภัฏ มี Super Indicator คือ ภายใน ๕ ปี ทำให้มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นต้นแบบของมหาวิทยาลัยชนิดหนึ่งของโลก ที่คนทั่วโลกต้องมาดูงาน

๗) การสร้างแรงบันดาลใจ การขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในยุค Disruption ทำให้ ผู้บริหารมีโอกาสที่จะกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง หากต้องการความสำเร็จ แม้ทัพที่เดินนั้นจะต้องปลุกเร้า ด้วยชัยชนะ

ขอให้ถามตัวเองทุกวันว่าวันนี้ได้เรียนรู้แบบที่ใช้ปัญญาแค่ไหน “ใช้ปัญญา” หมายความว่า เมื่อรู้อะไรมาแล้วจะต้องเห็นโอกาสมากกว่าเห็นปัญหา แล้วก็ต้องเป็นความรู้ชนิดที่ทำให้ชาติบ้านเมือง เจริญก้าวหน้า ไม่ใช่เฉพาะมหาวิทยาลัยเจริญก้าวหน้าเท่านั้น

อยากให้พวกเราทุกคนทุ่มเท ทำงานในส่วนของเราเพื่อที่จะให้พยายามให้ประเทศไทย เป็นประเทศที่พัฒนาแล้วให้ได้ ถือเป็น Mission ที่ทำให้ประเทศชาติบ้านเมือง ไม่ว่าจะ เป็นมหาวิทยาลัย ไม่ว่าจะ เป็นสำนักวิจัย ไม่ว่าจะ เป็นสำนักอะไรก็ตามที่อยู่ในกระทรวง อว. ต้องทำอย่างไรให้การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เป็นการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของประเทศที่พัฒนา แล้วให้ได้ ภายในเวลาอีก ๑๕ ปีข้างหน้า และประเทศไทยจะเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วได้อย่างไร

การประชุมครั้งนี้ ถือเป็นกลไกในการสร้างงานที่จะก่อให้เกิดการจัดการการเปลี่ยนแปลง ในการสร้างและสานต่อเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกัน และเป็นการหาทางออกร่วมกัน เพื่อจะไปสู่เป้าหมาย ให้ได้ และควรจัดให้มีปีละ ๒ ครั้ง ซึ่งได้เสนอวิธีการจัด ๒ รูปแบบ คือ (๑) การคัดเลือกผู้แทนจาก ทปอ. ทั้ง ๔ แห่ง และมาประชุมร่วมกับส่วนกลางแทนการมาทุกแห่ง (๒) การประชุมระหว่างรัฐมนตรี กับฝ่ายนำในส่วนกลาง กับนายกสภาฯ มาร่วมพูดคุยกัน และถ่ายทอดสู่หน่วยย่อย ทั้งนี้ควรมีประเด็น ในการประชุมหารือในเรื่องทุนวิจัยว่าจะทำเรื่องอะไร โดยจะต้องเป็น Research Impaction ไม่ใช่ Research for publication คิดว่าจะเป็น Hub ของ South East Asia + South Asia + Middle East ในเรื่อง Education เราต้องการคิดอะไรที่เป็นพิเศษ ต้องการต่อเชื่อมอะไรที่เป็นพิเศษ โดยมีส่วนกลาง อว. นายกสภาฯ อธิการบดี รวมทั้งนักธุรกิจ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่เชิญมาร่วมคิด ส่วนประเด็นการส่งเสริมโรงเรียนแพทย์ ของไทยให้ขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งของเอเชียอาคเนย์ เราจะมีกลไกอะไร ระหว่าง อว. กับสถาบันวิจัย กับสถาบันอุดมศึกษา ต้องคิดให้เป็นหัวหอก (spearhead) แล้วจะสำเร็จ

ศาสตราจารย์ ดร. นายแพทย์ สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กล่าวเกริ่นนำในหัวข้อ “อุดมศึกษาไทย : ก้าวไปพร้อมกัน” ว่าการประชุม President Forum ครั้งนี้ มีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นการรวมตัวของอธิการบดีของมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ทั้งมหาวิทยาลัยในระบบราชการ มหาวิทยาลัยในกำกับ มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และสถาบันอุดมศึกษาเอกชนทั้งหมด รวมทั้งหัวหน้าหน่วยงานของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม การขับเคลื่อนกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่ดำเนินการมาถึงทุกวันนี้ได้ผลดีเป็นอย่างยิ่ง หากจะได้ผลดีมากขึ้นไปอีก ถ้าผู้บริหารมหาวิทยาลัย และผู้บริหารกระทรวงได้มีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เพื่อมองทิศทาง

ของสถาบันอุดมศึกษาของประเทศไทย สิ่งที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน มีส่วนใดที่ต้องปรับเปลี่ยนบ้าง และสิ่งที่จะเกิดขึ้นต่อไปในภายภาคหน้าจะเป็นอย่างไรต่อไป

กระทรวง อว. เกิดขึ้นจากการหลอมรวมของภาคส่วนของประเทศที่สำคัญใน ๓ ภาคส่วน คือ ภาคส่วนการอุดมศึกษา ภาคส่วนวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และภาคส่วนการวิจัยและนวัตกรรม ซึ่งมีนโยบายในเชิงนโยบายว่าทั้ง ๓ ภาคส่วนนี้เมื่อหลอมรวมกันแล้วจะกลายเป็นพลังเพื่อขับเคลื่อนประเทศในช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา มีสิ่งที่ได้รับการสะท้อนจากการไปเยี่ยมมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ทั่วทุกภูมิภาค คือ กระทรวง อว. มีผลงานเชิงประจักษ์ ซึ่งก็เป็นสัญญาณที่ดีว่าคนในแวดวงอุดมศึกษาเห็นการเปลี่ยนแปลง และคนนอกวงการก็เห็นการเปลี่ยนแปลง และเห็นความหวังว่าสิ่งที่กระทรวง อว. กำลังดำเนินการอยู่ตอนนี้ จะมีประโยชน์และไปได้ดี ในขณะที่เดียวกันก็คิดว่ายังมีสิ่งที่สามารถจะทำเพิ่มหลายๆ อย่างได้ เพิ่มทั้งกลไกในการนำและทำอย่างไรที่จะทำให้แต่ละกลไกไปได้จนถึงปลายทาง

ผลการดำเนินงานของกระทรวง อว. ก่อให้เกิดผลกระทบภายนอก คือ ระบบการอุดมศึกษาไทย ระบบวิทยาการไทยเป็นที่จับตามองของโลก ซึ่งชาติขนาดใหญ่ชั้นนำทางด้านการศึกษาของโลกต่างให้ความสนใจที่ประเทศไทยปฏิรูปในภาคการอุดมศึกษาได้รวดเร็ว กล่าวคือ กลไกการปลดล็อกทั้งเรื่องธนาการหน่วยกิต การจัดกลุ่มมหาวิทยาลัย การขับเคลื่อนบุคลากรโดยมีเส้นทางการเข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการเพิ่มขึ้น การลงทะเบียนเรียนข้ามมหาวิทยาลัย สำหรับภาควิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีโครงการที่ขับเคลื่อนทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ศิลปกรรมศาสตร์ ผ่านกลไกธชชว ซึ่งเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง โดยสามารถ merge ทางด้าน social science เข้ากับทางด้านวิทยาศาสตร์ได้ และจากการประชุมวิชาการ IPPA 2022 ที่จังหวัดเชียงใหม่สร้างเกียรติภูมิของประเทศอย่างสง่างาม ประเทศมหาอำนาจของโลกประสงค์ที่จะร่วมมือในโครงการอวกาศ เพราะรับทราบว่าการประเทศไทยกำลังดำเนินการเรื่องท่าอวกาศยาน (spaceport) และมีขีดความสามารถในการส่งยานเข้าไปโคจรรอบดวงจันทร์ได้ภายในเวลาไม่นานมาก

กระทรวง อว. ขอบคุณมหาวิทยาลัยที่ร่วมยืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้องโดยยึดหลักธรรมาภิบาล และหลักจรรยาบรรณ ปัญหาที่เกิดขึ้นได้ร่วมกันแก้ไขโดยทันที จากขบวนการวิชาการซื้อการตีพิมพ์ผลงานมหาวิทยาลัยก็ดำเนินการโดยทันที รวมทั้งมหาวิทยาลัยมีข้อเสนอที่จะรับไปดำเนินการต่อไปในประเด็นที่อาจจะเกิดขึ้นเกี่ยวเนื่องกัน เช่น การรับทำวิทยานิพนธ์ให้ผู้อื่น และการจ้างทำ portfolio สำหรับเข้ามหาวิทยาลัย เป็นต้น ในฐานะองค์กรวิชาการ มหาวิทยาลัย สถาบันวิจัย จะมี social credit มีทรัพยากรที่ตีมาก มหาวิทยาลัยเป็นหนึ่งในองค์กรที่มีความพร้อมสูงสุดทั้งทางด้านกำลังคน ในแง่ของจำนวน ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความน่าเชื่อถือ ทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งที รมว.อว. ได้ดำเนินการที่สำคัญเรื่องหนึ่งคือ การจัดกลุ่มมหาวิทยาลัยเป็น ๕ กลุ่ม เมื่อแต่ละกลุ่มมีเป้าหมาย มีความจำเพาะ ก็สามารถที่จะนำประเทศได้ การขับเคลื่อนอุดมศึกษาไทย วิทยาการ และกลไกต่าง ๆ ในยุค disruption นี้ ทำให้ผู้บริหารอยู่ในจุดที่มีโอกาสที่ดีที่จะขับเคลื่อนการกำหนดทิศทางการเปลี่ยนแปลง เช่น เรื่องจำนวนผู้เรียนน้อยลง หน่วยงานได้รับงบประมาณโดยตรงลดลง แล้วจะทำอย่างไร มีคนสนใจแบบนี้มากขึ้น จะทำอย่างไร คนในวัยทำงานลดลง คนมาเรียนต้องทำอะไรบ้าง มีอยู่หลายวิธีที่จะดำเนินการ กระทรวง อว. ดำเนินการมาถึงระยะนี้ได้ ประสบความสำเร็จแบบนี้ได้ เพราะขับเคลื่อนในแต่ละเรื่องไปพร้อมๆ กัน

ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ปทุมนากุล รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ได้กล่าวว่ากระทรวง อว. ต้องดำเนินการ เพื่อให้ก้าวไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว ๒ ส่วน คือ การพัฒนากำลังคนขั้นสูง และการสร้างความเป็นเลิศ

๑) การพัฒนากำลังคนขั้นสูง โดยสิ่งที่กระทรวง อว. ทำตลอด ๓ ปีที่ผ่านมา คือ การพัฒนาบัณฑิต การพัฒนานคน และ Lifelong Learning และข้อริเริ่มของกระทรวง อว. ที่สำคัญได้แก่

๑.๑) การจัดทำปรัชญาการอุดมศึกษา ซึ่ง รมว.อว. ได้ลงนามและประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เพื่อเป็นพื้นฐานของการจัดการอุดมศึกษา

๑.๒) การแบ่งกลุ่มมหาวิทยาลัย มีความสำคัญในแง่ของการสนับสนุนงบประมาณจากกระทรวง อว.

๑.๓) กองทุนเพื่อพัฒนาการอุดมศึกษา ใช้สนับสนุนในการพัฒนากำลังคนและการสร้างความเป็นเลิศให้กับมหาวิทยาลัย ซึ่งใช้ได้ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐ มหาวิทยาลัยในกำกับ และมหาวิทยาลัยเอกชน

๑.๔) เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ ถือเป็นเรื่องสำคัญมาก ประกาศไปแล้ว เมื่อวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ เป็นเกณฑ์ที่เปิดกว้างมาก ส่งเสริมให้การพัฒนาหลักสูตรที่เป็นการต่อยอด และมีความยืดหยุ่นสูงมาก สภามหาวิทยาลัยมีอำนาจในการที่จะกำหนดองค์กรร่วมผลิต และสามารถให้บุคลากรองค์กรร่วมผลิตมาเป็นอาจารย์ประจำได้ สามารถกำหนดได้ว่าอยากให้นักศึกษาแบบใด เช่น ปริญญาโท ไม่จำเป็นต้องทำ Thesis แต่สามารถใช้ Innovation สิ่งประดิษฐ์ มาประกอบการจบได้

๑.๕) Higher Education Sandbox ความหมายของ sandbox คือ สามารถละเว้นมาตรฐานการอุดมศึกษาได้ทุกข้อ แต่ต้องมั่นใจว่าหลักสูตรเป็นหลักสูตรที่มีความต้องการอย่างเร่งด่วนของประเทศ มีคุณภาพ ต้องสามารถสร้างผลกระทบทางบวกได้ พัฒนาเด็กให้มี Learning Outcome และสามารถผลิตกำลังคนในปริมาณที่สามารถจะขับเคลื่อนประเทศได้ เป็นหลักสูตรที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับบริบทโลกปัจจุบัน ซึ่งมีหลักสูตรที่ได้รับการอนุมัติแล้ว ๖ หลักสูตร จาก ๑๐๐ กว่าหลักสูตร ซึ่งเมื่อเร็วๆ นี้ ได้อนุมัติหลักสูตรวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและหลักสูตรธุรกิจการบินของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก

๑.๖) National Credit Bank ประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรใหม่ เมื่อ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๕ ซึ่งถือว่าล้ำยุคมากที่สุดอันดับหนึ่งของโลก หน่วยสะสมมาจาก ๓ ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ ๑ มาจากมหาวิทยาลัย เรียนช่วงไหนก็ได้ สะสม Credit ไว้ที่มหาวิทยาลัย ส่วนที่ ๒ มาจาก Training Provider วิชาที่ Train ในบริษัทหนึ่ง สามารถนำมานับเป็น Credit เป็น Micro-Credential ก็ได้ และเทียบได้กับวิชาในมหาวิทยาลัย ส่วนที่ ๓ มาจากประสบการณ์ จัดวิธีการเทียบ แล้ว Converse ออกมาเป็นเครดิต จากการสำรวจมีมหาวิทยาลัยประมาณ ๔๐ แห่งที่ได้ทำ Credit Bank ในระดับมหาวิทยาลัยแล้ว แต่ยังไม่ได้เชื่อมต่อกับ National Credit Bank ซึ่งน่าจะเห็นอย่างเป็นรูปธรรมในประมาณ ๕-๖ เดือนนี้

๒) การสร้างความเป็นเลิศ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ และการใช้ประโยชน์จากทุนงานวิจัย ได้มีประกาศพระราชบัญญัติส่งเสริมการใช้ประโยชน์ผลงานวิจัยและนวัตกรรม เป็นเครื่องมือในการเอื้อต่อการทำวิจัยร่วมระหว่างภาครัฐกับเอกชน สำหรับโครงการ U2T เป็นการนำองค์ความรู้ไปการพัฒนาในพื้นที่ ช่วยพัฒนาเด็ก พัฒนาศักยภาพคนในบางรูปแบบที่เป็นหน้าที่ของแต่ละคนได้ ซึ่ง รมว.อว. มีแนวคิดให้ต่อยอดเพื่อเชื่อมโยงไปยังภารกิจของหลายๆ หน่วยงาน เช่น การจัดสรรที่ดิน การทำ One Map ของตำบล ก็จะสามารถลดพื้นที่ของอุทยานลงและคืนพื้นที่ให้ชุมชน

รองศาสตราจารย์ ดร.พาลีธิ์ หล่อธีรพงศ์ รองปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ได้กล่าวถึงภาพรวมของโลกที่มีผลกระทบกับประเทศ และจุดหมายที่ต้องก้าวไปด้วยกันใน ๘ เรื่อง ได้แก่

๑) จุดแข็งทางวัฒนธรรมของประเทศที่จะทำให้เกิด High Value Product ซึ่งเป็นโจทย์ที่กระทรวง อว. ต้องทำงาน What to do? Where to play? And How to win? โดย รมว.อว. กล่าวว่า กระทรวง อว.ต้องเดินสองขา คือ ทำทั้ง High Value Technology และ Creative Economy ควบคู่กันไป แต่ละมหาวิทยาลัยจึงต้องมาดูที่จุดเน้นของมหาวิทยาลัยเองว่าจะเน้นทางด้านไหน อาจจะได้เน้นทั้งสองอย่างเท่าๆ กัน สำหรับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมี ๑๓ หมุดหมาย อว. มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรพิจารณาจุดแข็งของมหาวิทยาลัยและสามารถขยับดำเนินการได้เลย

๒) การพัฒนาคนไทย สมาคมสภาอุตสาหกรรมเริ่มมีการพิจารณาแล้วว่า การรับผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่เน้นที่ปริญญาแต่เน้นที่สมรรถนะ (competency) คือ มีอนุปริญญา Associate degree

ก็ได้ หรือมี Professional Certificate ของ Microsoft กับ Google รวมกัน อาจดีกว่าได้รับปริญญาอีก ระบบ HR ของธุรกิจกำลังจะเปลี่ยนเป็น competency based แทนที่การรับผู้ที่มีปริญญาเท่านั้น ซึ่งเป็นสิ่งที่น่าติดตาม

๓) การพัฒนากำลังคน สอวช. คิดไว้ให้แล้วว่าเราต้องการ STEM Workforce ซึ่งควรเลือกเพียงบางสาขา ไม่จำเป็นต้องดำเนินการทั้งหมด โดยพิจารณาว่าบุคลากรและเครือข่ายของมหาวิทยาลัย มีความเข้มแข็งด้านไหน เลือกดำเนินการให้มีความเข้มแข็งขึ้นไป สำหรับกระทรวง อว. มีการพัฒนากำลังคนหลายโครงการ อาทิ โครงการบัณฑิตพันธุ์ใหม่ ที่มหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชนเข้ามาร่วมเป็นจำนวนมาก แต่ผลผลิตบัณฑิตออกจากโครงการนี้ได้ประมาณสองหมื่นกว่าคนทั้ง degree และ non-degree ซึ่งจะต้องมีการประเมินกันต่อไปว่าเด็กที่เข้าสู่โครงการนี้แล้ว สำเร็จไปได้งานดีกว่าเด็กที่ไม่ได้อยู่ในโครงการนี้หรือไม่อย่างไร

มหาวิทยาลัยควรจะดำเนินการอย่างไรในการพัฒนากำลังคน การพัฒนาคนมีหลักสูตร ทั้ง short course ทั้ง degree แต่ต้องเป็นหลักสูตรที่ sexy อยู่ตลอดเวลา แนวคิดนี้ก็ใช้สำหรับ Life Long Learning (LLL) จึงอาจเป็นอีกโมเดลหนึ่งที่มีมหาวิทยาลัยจะต้องไปคิดว่าโครงสร้างที่เป็นอยู่มีข้อจำกัด และไม่ตอบโจทย์หรือไม่ ซึ่งคงต้องเลือกในส่วนที่สอดคล้องกับบริบท จุดเน้น และจุดแข็งของมหาวิทยาลัย

๔) โคเซ็น คือ การผลิตวิศวกรนักปฏิบัติ (Practical Engineer) และเป็นนักเทคโนโลยี และเป็นนักนวัตกรรม และเป็นผู้นำด้วย คือ เบ็ดเสร็จภายในหนึ่งคน ซึ่งเป็น Concept ของญี่ปุ่นที่ไปทำความร่วมมือ อาจเป็น Kosen Based Education เพื่อผลิตคนที่เป็่นนักปฏิบัติ เป็นนวัตกร แล้วก็เป็นผู้นำทางเทคโนโลยี นี่คือนี่ที่คนไทยขาดแคลน ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัย ๒ แห่งที่กำลังดำเนินการ คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มี ๓ หลักสูตร และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี มี ๓ หลักสูตร โครงการนี้จะสิ้นสุดในปี พ.ศ. ๒๕๗๑ ผลิตวิศวกรจำนวนพันกว่าคน โดยรับนักศึกษาเข้ามา ตั้งแต่ชั้นมัธยมปีที่ ๓ มาศึกษาเป็นระยะเวลา ๕ ปี และได้อนุปริญญาแล้วออกไปทำงาน ในระหว่างทำงานก็สามารถเก็บหน่วยกิตได้ถือเป็น experiential learning ถ้าเก็บหน่วยกิตมากพอก็ได้รับ university degree อาจารย์กับนักศึกษาดูแลแบบใกล้ชิดดีมาก โมเดลนี้มีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสนใจ มีการประชุมกัน และจัดทำ proposal เข้ามา ก็จะเป็นการขยายผลโคเซ็น

๕) ทุนรัฐบาลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะนำคนที่จบปริญญาโท-เอกให้คนเหล่านี้เข้ามาทำงานร่วมกันได้อย่างไร ทุนรัฐบาลทางด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอาจสำรวจว่ามีอาจารย์สายสังคมศาสตร์ที่จะเกษียณมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ ยังมีทุนไปเรียนปริญญาโท-เอก และทุน post-doc ทางด้านสังคมศาสตร์

๖) การส่งเสริมความก้าวหน้าทางวิชาการ กระทรวง อว. ส่งเสริมให้บุคลากรของมหาวิทยาลัย มีตำแหน่งทางวิชาการที่สูงขึ้นในทุกระดับด้วยการที่นำผลงานมาขอตำแหน่งทางวิชาการ

๗) ความร่วมมือต่างประเทศ เป็นการทำงานในเชิงรุกกับเครือข่ายความร่วมมือในอาเซียน ตะวันออกไกล และตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศ CLMV ซึ่งมีความร่วมมืออยู่แล้ว ซึ่งก็มีความสนใจในการส่งคนมาศึกษาต่อที่ประเทศไทยมากขึ้น ส่วนการกระชับความสัมพันธ์กับประเทศจีนก็มีความแน่นแฟ้นมากขึ้น เช่น การทำงานร่วมกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศไทย หรือผ่านคณะกรรมการร่วมด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Joint Committee on Science and Technology Cooperation) ซึ่งจะมีการแลกเปลี่ยน การเยือน และริเริ่มความร่วมมือใหม่ ๆ รวมถึงการวิจัยร่วมกัน ในส่วนประเทศไทย จะมีหน่วยหลัก คือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และหน่วยบริหารและจัดการทุน (Program Management Unit: PMU) ทำงานร่วมกัน

๘) Platform สำหรับทำงานร่วมกัน ปัจจุบันมีทั้งหมด ๓ แพลตฟอร์ม คือ

๘.๑) “ธัชชา” วิทยาลัยสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศไทย (Thailand Academy of Social Sciences, Humanities and Arts: TASSHA) เป็นทางด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญและมีประสิทธิภาพมากในการทำงานในลักษณะของเครือข่าย คูในเชิงเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ของ ๕ สถาบัน คือ (๑) สุวรรณภูมิศึกษา (๒) เศรษฐกิจพอเพียง (๓) โลกคดีศึกษา (๔) พิพิธภัณฑสถานศิลปกรรมแห่งชาติ และ (๕) ช่างศิลป์ท้องถิ่น ซึ่งจะมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้อำนวยการของแต่ละสถาบัน มีบววิจัยดำเนินงาน ในช่วง ๒ ปีที่ผ่านมาสร้างเครือข่ายมหาวิทยาลัยเกือบ ๑๐๐ แห่ง โดยจะมีการเชื่อมโยงกับงานศิลปวัฒนธรรมอุดมศึกษา ซึ่งมีแนวคิดว่าจะขยายไปเป็นงานวัฒนธรรมอุดมศึกษา regional ของอาเซียนต่อไป

๘.๒) “ธัชวิทย์” วิทยาลัยวิทยาศาสตร์แห่งประเทศไทย (Thailand Academy of Sciences: TAS) เป็นทางด้านวิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นศูนย์กลาง (Hub) ในการเชื่อมโยงเครือข่ายนักวิจัยและนักวิทยาศาสตร์ สถาบันวิจัยแห่งชาติ และมหาวิทยาลัยมาทำงานร่วมกัน และใช้ประโยชน์จากโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศ โดยให้มีรูปแบบการดำเนินงานใน ๓ มิติ ได้แก่ มิติที่ ๑ การสร้างเครือข่ายคลังสมองทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ (Frontline Think Tank) เป็นแพลตฟอร์มที่คนเก่งแต่ละด้านมาคิดร่วมกันออกมาเป็นข้อเสนอเชิงนโยบายให้รัฐบาล มิติที่ ๒ กลุ่มริเริ่มงานวิจัยชั้นนำ (Frontier Science Alliances) เป็นแพลตฟอร์มเกี่ยวกับการทำวิจัยในลักษณะ Consortium เช่น Space Consortium ดำเนินการแบบไม่มี line of command ซึ่งจะทำให้มีความคล่องตัวในการทำงานมากขึ้น และดำเนินการในลักษณะ Spearhead Project เพื่อให้ตอบโจทย์ที่ว่า มี Social Economy Impact เกิดขึ้น มิติที่ ๓ ผลิตและพัฒนากำลังคนที่มีศักยภาพสูงเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของโลก (Future Graduates Platform) ต้องทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัย แต่จะใช้นักวิจัยนักวิทยาศาสตร์ของสถาบันวิจัย เช่น สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน และการใช้ทรัพยากรพื้นฐานร่วมกัน

๘.๓) “ธัชภูมิ” วิทยาลัยเพื่อการพัฒนาพื้นที่ (Thailand Academy for Area Collaboration, Innovation and Transformation : TACIT) เป็นในเชิงพื้นที่ นำจุดแข็งและโอกาสของพื้นที่เข้ามาเพื่อทำให้อากาศเหล่านั้นเปลี่ยนมาเป็นเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ เพื่อเป็นตัวเร่งและหนุนเสริมการพัฒนานักวิจัย และระบบจัดการงานวิจัยเชิงพื้นที่ของมหาวิทยาลัยต่างๆ ที่อาจจะมีการจำกัดด้านบุคลากร และทรัพยากรรวมถึงการเร่งยกระดับความรู้จากงานวิจัยเชิงพื้นที่ให้ขึ้นสู่ระดับทฤษฎีและกระบวนการสร้างความรู้ใหม่ (Theory & Epistemology) การสังเคราะห์ความรู้เพื่อเชื่อมโยงสู่นโยบายและพัฒนางานวิชาการทั้งด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่มีผลต่อการพัฒนาพื้นที่ ตลอดจนการสร้างเครือข่ายเพื่อขับเคลื่อนการนำผลงานวิชาการไปขยายผลและการสร้างเครือข่ายวิชาการระหว่างประเทศ

นอกจากนี้ ผู้แทนจากสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ดร.พรชัย มงคลวนิช อธิการบดีมหาวิทยาลัยสยาม ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย และรองศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ รุจิรวรรณ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน ได้สะท้อนมุมมองการทำงานร่วมกัน ดังนี้

ดร.พรชัย มงคลวนิช อธิการบดีมหาวิทยาลัยสยาม ได้เสนอความเห็นว่าการที่สถาบันอุดมศึกษาต้องทำ คือ เรื่อง Change Management โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถาบันอุดมศึกษา และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ต้องร่วมกับสถาบันฯ สร้างให้เกิดความชัดเจนขึ้น ในฐานะของผู้ปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษา พบว่า มี Pain Point ดังนี้ ๑) มหาวิทยาลัยมีจำนวนหลายแห่งจะบริหารจัดการอย่างไร และแต่ละแห่งมีความเหมือนกันหรือต่างกันอย่างไร ๒) ปัญหาคนเกิดน้อยลง และจะลดน้อยลงในแง่ผู้บริหารมหาวิทยาลัยจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไร ๓) รูปแบบของการ Connect กับภาคอุตสาหกรรม ถ้าเป็นมหาวิทยาลัยใหญ่ก็ดำเนินการได้สะดวก มหาวิทยาลัยเล็กอาจจะดำเนินการได้ลำบาก และ ๔) การประกัน

คุณภาพ (Quality Assurance: QA) ถ้าเปลี่ยนระบบแล้ว QA ก็ต้องปรับตามด้วย เพื่อให้ระบบนั้นสามารถทำได้ Risk กับ Success เป็นเรื่องหนึ่งที่สำคัญ

เพื่อให้การทำงานร่วมกันเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีทางเลือกที่หลากหลายขึ้น จึงได้มีข้อเสนอเชิงนโยบายต่อกระทรวง อว. ดังนี้

๑) แต่ละมหาวิทยาลัยเป็น Living Lab ของประเทศ ในแง่ของการให้ความรู้กับประชาชน หรือ Living Lab ในบางเรื่องที่มีมหาวิทยาลัยมีความชำนาญ และ Link กับหน่วยงานต่างๆ ของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

๒) ปัญหาคนไทยมีจำนวนน้อยลง เสนอในแง่การเป็นผู้บริหารมหาวิทยาลัย คือ (๑) การขยายการจัดการศึกษาให้เป็น Hub ของการศึกษาในเอเชีย (๒) Expand ไปยังประเทศเพื่อนบ้าน กระทรวง อว. ควรจะเป็นเสาหลักในการทำการศึกษาร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านบางประเทศ โดยพัฒนาความร่วมมือในรูปแบบต่างๆ รวมถึงแสวงหาแนวทางในการสานประโยชน์ร่วมกันที่สอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของมหาวิทยาลัย

๓) ขอให้กระทรวง อว. พิจารณาความเป็นไปได้ในการ จัดตั้ง Business - University Forum คือ นำ University President Forum กับ Business Forum มาเชื่อมกันว่าจะทำงานร่วมกันได้อย่างไร เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับการรับความท้าทายและรุกสู่อุตสาหกรรมที่มีเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและพลิกผัน โดยการผสมพลังกับภาคส่วนอื่นๆ เช่น ภาคอุตสาหกรรมที่เผชิญความท้าทายเช่นเดียวกัน ดังนั้นการผนึกความเข้มแข็ง ก้าวไปข้างหน้าและทำงานร่วมกัน ซึ่งอาจจะขยาย เป็น Business-University Forum ต่อไป

๔) ระบบการประกันคุณภาพจะต้องให้มีความชัดเจน กฎเกณฑ์ไม่ใช่ปัญหา แต่เป็นเรื่องของ Change Management

ศาสตราจารย์ ดร.นายแพทย์ พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล อธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และประธานที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ได้ให้มุมมองในการขับเคลื่อนอุดมศึกษานั้น สถาบันอุดมศึกษาจำเป็นต้องเห็นความเชื่อมโยง ความสอดคล้องของแผนและนโยบายหลักของประเทศ เพื่อเป็นเข็มทิศในการกำหนดทิศทางเป้าหมายของแต่ละสถาบัน นโยบายต่างๆ ได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กรอบแผนของกระทรวง อว. แผนด้านการอุดมศึกษาเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนของประเทศ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ และเชื่อมโยงให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และภารกิจของสถาบันอุดมศึกษาในการวิจัย การจัดการการศึกษา การบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ซึ่งเห็นว่า กระทรวง อว. มีบทบาทในการ (๑) เป็นกลไกกลางในการขับเคลื่อนและเชื่อมโยงสถาบันอุดมศึกษาในการตอบโจทย์การพัฒนาอุดมศึกษาในด้านต่างๆ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปในอัตราเร่งมากขึ้นและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น (๒) เป็นตัวเชื่อมระหว่างหลายมหาวิทยาลัยกับแผนใหญ่ระดับต่างๆ ทั้งหมดเข้าด้วยกัน และ (๓) เป็น Coordinator ในด้านกฎหมายที่ทำงานร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีของสถาบันอุดมศึกษา แต่ละกลุ่มให้มีความคล่องตัวมากขึ้น

รองศาสตราจารย์ ดร.สาโรจน์ รุจิรวรรณ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า “ธัชชา” เป็นแพลตฟอร์มหนึ่งที่เป็น consortium ให้เรามาทำงานร่วมกันใน อว. โดยมี สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ร่วมให้การสนับสนุน ทำให้เกิดการขับเคลื่อนการวิจัยและพัฒนาบุคลากรการวิจัยด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ๕ สาขา ได้แก่ สุวรรณภูมิศึกษา เศรษฐกิจพอเพียง โลกคดีศึกษา พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และช่างศิลป์ท้องถิ่น แพลตฟอร์มที่มหาวิทยาลัยต่าง ๆ สถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยต่าง ๆ มาทำงานร่วมกัน อาทิ มหาวิทยาลัยศิลปากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ร่วมกับสถาบันสนับสนุน เช่น สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยี อวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) หรือ GISTDA สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) และองค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ

ภารกิจบทบาท เป็นแพลตฟอร์มที่ทำให้เกิดการบูรณาการองค์ความรู้ร่วมกัน สร้างเทคนิค องค์ความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้อง วิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ สร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน เชื่อมโยงประเทศไทยเข้ากับภูมิภาคและโลก

ผลการดำเนินงานที่ผ่านมา คือ (๑) ด้านของความร่วมมือ รมว.อว.เป็นประธานในการลงนาม บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ทำให้เกิดความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ โดยมหาวิทยาลัยถือเป็นส่วนหนึ่งของ รัชชา (2) การบูรณาการงานร่วมกัน มีการแบ่งปันทรัพยากรต่าง ๆ เทคนิคองค์ความรู้ใหม่ วิจัยและพัฒนา บุคลากรด้านสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และศิลปกรรมศาสตร์ของประเทศ เพื่อสร้างการพัฒนาที่ยั่งยืน

รัชชาช่วยหาความเชื่อมโยงของประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นกรนำหลาย ๆ คนมาร่วมกัน แล้วทำให้เกิดการบูรณาการและเปิดประวัติศาสตร์หน้าใหม่ ซึ่งในส่วนของศิลปกรรม เรื่องของประเพณี วัฒนธรรม รัชชาได้เข้าไปสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างภาคการศึกษาและสถาบันศึกษาและทำให้เกิด กิจกรรมระยะยาวขึ้น ดังนั้น รัชชาจะเป็น Framework หนึ่ง ที่จะช่วยให้เกิดความเป็นไปได้ในการค้นพบ ประวัติศาสตร์โบราณคดีใหม่ๆ โดยความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยในกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งช่วยทำให้ศาสตร์ต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นศาสตร์ศิลปะ ศาสตร์สังคม ศาสตร์ประวัติศาสตร์โบราณคดี และยังสามารถเชื่อมโยงกับวิทยาศาสตร์ได้ด้วย กระทรวง อว. มีความพยายามทำให้เกิดความร่วมมือและมีความยินดีที่ทางมหาวิทยาลัยต่างๆ จะได้เข้าร่วมภายในเฟรมเวิร์ค แบบนี้ต่อไป

๔. การนำผลการมีส่วนร่วมไปปรับปรุง/พัฒนาการดำเนินงาน

๔.๑ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.เอนก เหล่าธรรมทัศน์ ได้สะท้อนและให้มุมมองต่อประเด็นข้างต้น ดังนี้

๑) การประชุมร่วมกันในวันนี้ ถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง แต่ในการจะไปสู่เป้าหมายนั้นได้ อว. ในฐานะ Coordinate เสนอให้มีการพบปะระหว่าง รมว.อว. ผู้บริหารภาคส่วนต่างๆ ของ อว. กับ อธิการบดีมหาวิทยาลัยทั่วประเทศ ปีละ ๒ ครั้ง และถ้าสามารถ ทำได้ก็จะเป็นเรื่องที่ดี ถ้าคิดจะเป็น Hub ของ South East Asia, South Asia และ Middle East ในเรื่อง Education ต้องคิดอะไรที่พิเศษ โดยมี อว. นายกษภามหาวิทยาลัย อธิการบดี ร่วมกันคิด รวมทั้งภาคธุรกิจ และผู้ทรงคุณวุฒิ หรืออาจจะนำโรงเรียนแพทย์ให้ขึ้นมาเป็นอันดับหนึ่งของเอเชียอาคเนย์ให้ได้

๒) เน้นย้ำว่าต้อง Export การอุดมศึกษาด้วย ไม่ใช่แค่ Expand the Frontier of Higher Education เท่านั้น เพื่อ Export ความรู้อันเป็นเลิศของไทยให้แก่โลกให้เป็นที่ประจักษ์ ร่วมกับมหาวิทยาลัย ของรัฐเข้ามาร่วมกับเอกชน และหารือกับประเทศเครือข่ายความร่วมมือต่างๆ ด้วย

๓) ได้ตอกย้ำว่า ต้องประชุมอย่างสม่ำเสมอ ตัดการประชุมที่ไม่จำเป็นออก ประธาน ที่ประชุมต้องเป็นผู้นำการประชุม อย่าทำหน้าที่เป็นเพียงกรรมการ การประชุมถือเป็นเคล็ดลับที่สำคัญมาก ในการทำงาน

๔.๒ ศาสตราจารย์สิริฤกษ์ ทรงศิวิไล ได้เน้นย้ำถึงบทบาทหน้าที่ที่ต้องการและขอความร่วมมือ จากอธิการบดี แบ่งเป็น ๓ สัญญา ดังนี้

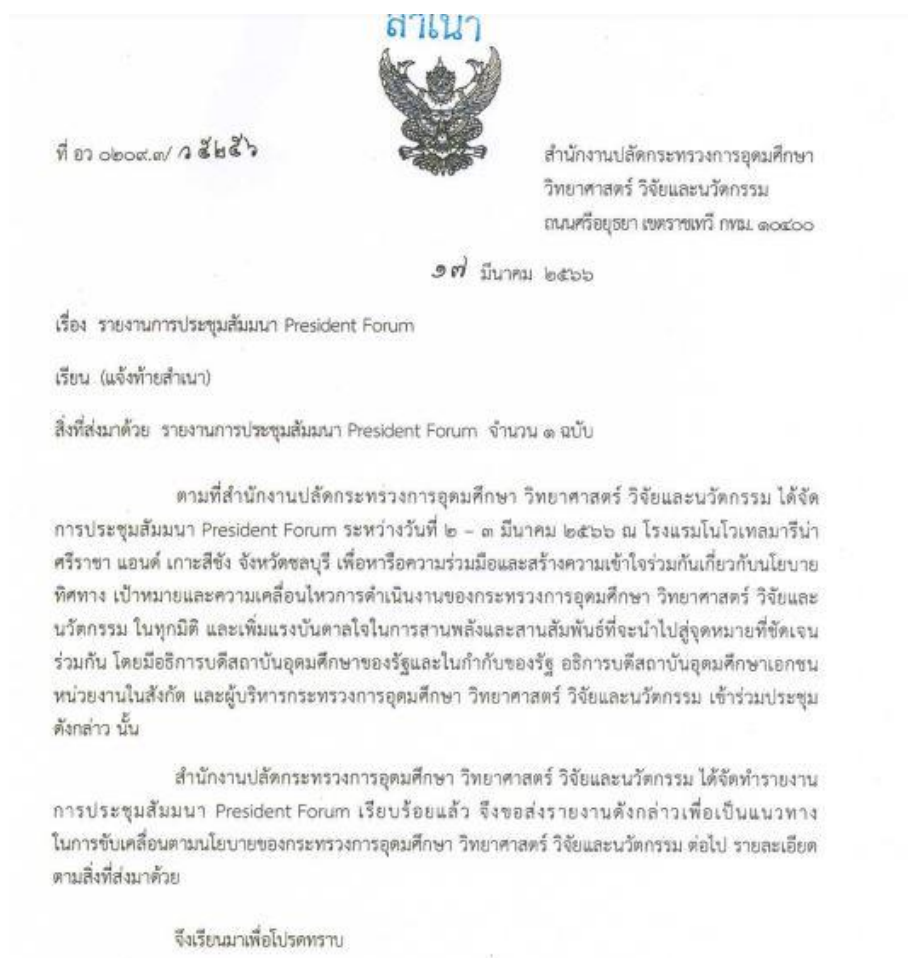
สัญญาที่ ๑ คือ มหาวิทยาลัยแต่ละแห่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน หน่วยงานวิจัยและ หน่วยงานให้ทุนวิจัยแต่ละแห่งก็ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน และกระทรวง อว. จะยืนบนหลักการตรงนี้ โดยตลอด

ทิศทางของการดำเนินงาน การทำวิจัย มหาวิทยาลัยทุกแห่งจะเหมือนกัน ถ้าจะเคลื่อนไหวตอนนี้ ก็ไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ส่วนที่ดำเนินการไม่ได้ ขอให้แจ้งว่าไม่สามารถดำเนินการได้ และขอให้เป็นหน้าที่ของกลไกต่างๆ ให้หน่วย Coordinate อื่นที่สามารถดำเนินการได้เป็นผู้ดำเนินการ

สัญญาณที่ ๒ คือ บริบทของการเปลี่ยนแปลง เช่น Lifelong Learning ในคนสูงวัย การทำงานที่ต้องทำไปด้วยเรียนไปด้วย

สัญญาณที่ ๓ คือ ลำดับความสำคัญและให้ดำเนินการเสร็จเป็นเรื่อง ๆ โดย รมว.อว. ได้มอบนโยบายตำแหน่งวิชาการเพิ่มเติมอีก ๕ Track ถือเป็นกลไกสำคัญในเชิงยุทธศาสตร์ เพราะมหาวิทยาลัยแต่ละแห่งมีความเป็นเลิศในแต่ละด้าน ซึ่งกลยุทธ์นี้เปรียบเสมือนการตอบแทนและการผลักดันบุคลากรที่ทำงานจนสำเร็จเข้าสู่ตำแหน่งวิชาการได้

๔.๒ สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีหนังสือที่ อว ๐๒๐๙.๓/ว ๕๒๕๖ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๖ เรื่อง รายงานการประชุมสัมมนา President Forum แจ้งสถาบันอุดมศึกษาในกำกับของรัฐ (๒๗ แห่ง) สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ (๑๐ แห่ง) มหาวิทยาลัยราชภัฏ (๓๘ แห่ง) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (๙ แห่ง) สถาบันอุดมศึกษาเอกชน (๗๐ แห่ง) และหน่วยงานในสังกัด (๑๖ แห่ง) เพื่อเป็นแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายของกระทรวง อว.

๕. ภาพการประชุมสัมมนา/การมีส่วนร่วม